

ROZCHOD DUŠE S TĚLEM

Obřad vážení srdce na Huneferově papyru ze 14. století př. n. l.

Zdroj Wikimedia Commons / National Geographic, Ancient Egyptians

O smrti a znovuzrození

Pohled na umírání a smrt se během dějin měnil podle specifík jednotlivých civilizací – jejich rituálů, postojů i náboženského a spirituálního citění.

Vědomí smrtelnosti a přirozeného zakončení fyzické existence však bylo vždy nedílnou součástí života člověka. Toto vnímání se postupně vytrácelo až do současnosti, kdy je téma smrti prakticky tabu: nemluví se o ní, lidé z ní mají strach a čelí jí často nepřipravení a nesmíření.

Ve starém Egyptě věřili, že smrt je pouhý přechod do jiného, fantastického světa, v němž život pokračuje v jiné formě – zemřelý žije v podobě ducha. „Země mrtvých“ se podle Egyptanů nalézala za západním horizontem v místech, kde zapadalo slunce. Jejím vládcem byl Usir, bůh podsvětí. Zde měl zemřelý prožívat spokojený a šťastný život bez bolesti fyzického těla, trápení a nouze. Ve staroegyptských textech o etických a mravních kodexech, jež pocházejí z let 1200–52 př. n. l. se píše: „Postav si dům v pohřebišti a udělej znamenitým své místo na západě. Pamatuj si, že smrt je

pro nás nic, pamatuj si, že oceňujeme život – ale dům smrti je právě pro život!“ Pyramidy, různé chrámy mrtvých, obřadní síně, pracné uchovávaní mrtvol (mumifikace), to vše ukazuje, že pro staré Egyptany byl život po smrti možná důležitější než život pozemský. Věřili, že pokud tělo zůstane po smrti neporušené, tak na onom světě přetrvá i duše. Mumifikátoři vyjímali většinu vnitřních orgánů a vyvinuli dokonalé balzamovací procesy, aby zabránili hnilobným dějům a zachovali tělesnou schránku v co nejlepším stavu. V těle zemřelého většinou ponechávali jen srdce, jelikož bylo rituálně důležité

pro posmrtnou existenci. Každá duše zemřelého nejprve přicházela před soud a bohové na velkých vahách spravedlnosti zvažovali její činy i čistotu srdce.

VÁŽENÍ SRDCE

Ve starověkém Egyptě bylo srdce považováno za sídlo charakterových vlastností, citění, myšlení a rozhodování, a to jak během života, tak i po smrti. Jeho přítomnost v těle zemřelého byla tedy důležitá kvůli obřadu Vážení srdce. Při tomto procesu musel zesnulý dokázat, že žil v souladu s harmonií, pořádkem, stabilitou a spravedlností. Při posmrtném

soudu, jak demonstruje *Huneferův papyrus* ze 14. století př. n. l., Anubis (bůh se šakalí hlavou), jež je spojován s mrtvými, vkládá symbolicky na jednu misku vah srdce zemřelého a na druhou pětostřípero bohyně Maat (bohyně nadzemského pořádku), které znázorňovalo ony harmonické principy dobrého a spořádaného života. Pokud je pírkó těžší, dotyčný žil život podle pravidel a může být uveden do posmrtného života. V opačném případě žil zkaženým životem, tedy proti příkázání bohyně Maat – a je tedy definitivně pohlcen zlým monstrem s krokodýlí hlavou, tělem lva a zadkem hrocha Ammitem a nikdy nepřejde na onen svět do dalšího života. Egyptané věřili, že pokud člověk žije dobrý život, projde i touto posmrtnou zkouškou a pak bude žít navěky.

Dochovala se spousta fragmentů egyptských svitků papyru, na nichž je mnoho starověkého textu s kouzly, modlitbami a zaříkadly, která by mrtví mohli v posmrtném životě potřebovat. Například *Texty pyramid* z let 2350–2150 př. n. l., což byl soubor instrukcí pro posmrtný život. Později *Texty rakví* z let 2150–1800 př. n. l. a posléze, po roce 1570 př. n. l., vznikla i *Knihy mrtvých*, jež byla souborem egyptských náboženských textů, jejichž recitace měla duchu mrtvého pomoci snadněji přejít do světa mrtvých.

DUCHOVÉ PŘEDKŮ

Také staří Řekové měli pro přechod do posmrtného života svoje rituály. Zemřelí byli na cestu do onoho světa patřičně vybavováni. Bylo zvykem vkládat zemřelému na víčka nebo pod jazyk mince, aby mohl zaplatit Cháronovi za převoz přes řeku Styx. Řeku, jež odděluje pozemský svět od Hádesovy říše podsvětí – světa mrtvých. V africké kultuře zase vládli kult duchů, kteří pracují ve prospěch i neprospěch lidí. Mohou jim zajistit blahobyt, stráží zákony a morálku, zprostředkovávají kontakt s bohem a neviditelným duchovním světem, ale také je mohou ovlivňovat, ovládat, posednout i způsobit smrt. Vitální síla mrtvého přechází v rodině do potomků, tudíž smrt příbuzného představuje materiální i duchovní zisk. Síla a moudrost dalších generací roste. Každý jednotlivec v sobě integruje plejádu předchozích generací, které v něm žijí dál až do skonání věků. Duše člověka existuje už před narozením a po smrti je třeba správně vykonat určité obřady, jež ji zavedou zpět do světa předků na

Michal VALENTA

Věnuje se lektorské činnosti v oblasti přístrojů celostní medicíny. Založil centrum Oberonic.

odpočinek, kde může v míru chránit svoji rodinu. Pokud by tomu bylo naopak, může narušovat život pozostalých, strašit a škodit jim.

KOLOBĚH DUŠE

Poněkud jiný pohled na smrt měla starověká Indie a její náboženství, jež zreformoval Buddha (560–486 př. n. l.). Buddhovo učení se zaměřovalo především na odstranění utrpení ze světa. Toho se podle Buddy dá docílit především transformací a podmaněním mysli, upuštěním od negativních činů, nelpěním na materiálním světě a vytvořením dokonalé ctnosti. Jednoduše: pomáhat druhým, a ne jim škodit.

Buddhismus dále věří v nesmrtnost duše nebo životní esence člověka, která po smrti putuje z jednoho těla do druhého. Je to reinkarnace – znovuzrození – kdy člověk umírá a opět se rodí do dalšího pozemského života v jiném těle. Jak praví tibetské přísloví: „Všichni umírají, ale nikdo není mrtev.“ Koloběh existence duše v dalších tělech pokračuje až do té doby, než se stane díky zkušenostem a vývoji v předchozích životech celistvou a dokonalou – úplnou.

Buddhistická představa koloběhu znovuzrození se označuje sanskrtským termínem *samsára*. Smrt je tedy vnímána jako vyhasnutí lampy – vyvanutí. Ztotožnění s Já v tomto životě skončilo, přestalo existovat. Je tu počátek nového Já, nové existence, životní kapitoly a s ní další možný posun a vývoj duše člověka na Zemi. „Člověk, jež koná dobré činy, zvítězí nad smrtí, ale ten, kdo si osvojil moudrost, uchvátí samu nesmrtnost.“

Významné dílo na toto téma je *Tibetská kniha mrtvých*, jež přináší poučení zemřelému na jeho cestě do zsvětí – do „mezistavu“, jakési mezery mezi jedním a druhým životem, případně mezi životem a vysvobozením. Je zároveň

Odcházení Václava Havla

První polistopadový prezident někdejšího Československa, spisovatel a dramatik Václav Havel, o smrti napsal: „Otázka, co následuje potom, když umřeme, a jestli vůbec něco následuje, je jednou z největších záhad, které nás obklopují. Radujme se z toho, že dnešní doba nám předkládá tolik nových názorů a pohledů na základní otázky po smyslu naší existence. Vpsledku sice stejně zůstane každý sám, ale může být, že připraven.“

Na sklonku života Václava Havla mu přijel poslední chvíle ulehčit dalajlama, s nímž si byl hodně blízký především v duchovní oblasti. Exprezident dostal od dalajlamy tibetský bílý šál, na znak úcty, a zlaté kolo, symbol duchovní změny, ochrany a schopnosti překonávat překážky. Václav Havel odešel pokojně ráno 18. prosince 2011 ve spánku na své chalupě na Hrádečku.

„Smrt je přirozená součást života, všichni jí budeme muset dříve nebo později stanout tváří v tvář. Podle mého názoru jsou dva způsoby, jak se vyrovnat se smrtí, dokud jsme naživu. Buď se můžeme rozhodnout ji ignorovat, nebo se můžeme k perspektivě vlastní smrti postavit čelem s tím, že o ní budeme jasně uvažovat a snažit se zmenšit na minimum utrpení, které může přinést. Žádným z těchto dvou způsobů ji však nemůžeme přemoci. Většina z nás by přirozeně chtěla umřít pokojnou smrtí, ale je rovněž jasné, že nemůžeme doufat v pokojnou smrt, pokud byly naše životy plné násilí nebo pokud byla naše mysl většinou vzrušována emocemi, jako jsou hněv, lpění či strach. Takže chceme-li umřít dobře, musíme se naučit, jak dobře žít. Doufáme-li v pokojnou smrt, musíme ve své mysli i ve svém způsobu života pěstovat mír,“ říká dalajlama.

Řekli o smrti

„Nerovni se rodíme,
rovni umíráme.“

Seneka mladší, římský filozof a básník

„Když jsi přišel na svět,
plakal jsi a všichni se radovali.
Žij tak, aby všichni plakali,
až je budeš opouštět.“

Konfucius, čínský myslitel

„Kdož ví, zda není život
umíráním a smrt životem?“

Euripidés, řecký dramatik

„Lidská duše je nesmrtelná
a nezničitelná.“

Platon, řecký filozof

i o přípravě na smrt a putování posmrtným životem před dalším zrozením. Vznik této knihy se datuje do 8. století, kdy byla patrně poprvé zapsána. V dalších šesti stoletích patřila ke skupině spisů, které směli studovat jen lamové, veřejnosti nebyly přístupné. O její rozšíření se zasloužil až ve 14. století asketa Karmalingpa, jenž ji údajně objevil na hoře Gampodar a předal svým následovníkům.

CESTA, PRAVDA A ŽIVOT

Křesťanská tradice naopak nevěří v další opakovaná zrození člověka. Věřící křesťan se po smrti setká s Bohem, kterému se bude zpovídat ze svých skutků. Pokud žil dobrým životem řádného křesťana, čeká na něho nebe a věčný život po pravici otce – Boha všemohoucího. V případě hříšného života bude navěky přebývat v pekle. Nadějí pro posmrtný život jsou pro křesťany kromě jiného slova Ježíše Krista: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby zemřel, bude žít navěky. Já jsem ta cesta, pravda a život!“

Sám Ježíš mluvil o dvou formách života po smrti. Jednou z nich je život s Bohem – radost a plnost. Druhou je život bez Boha – prázdnota, bezútěšnost, nenaplněnost. Během staletí tyto dvě formy posmrtného života splynuly v učeních jednotlivých církví a v lidové víře s obraznějšími představami „nebe a pekla“.

SOCIÁLNÍ SMRT

Se sílícím materialismem a rozvojem přírodních věd se lidé víc odklonili od náboženského, duchovního myšlení, a tedy i od tezí posmrtného života. Mnozí

začali zastávat názor, že tělesnou smrtí lidská existence končí. Smrt přestává být důležitou součástí života člověka, jeho cesty; postupně se vytrácí a začíná být ve společnosti tabu. Důsledkem toho je dnešní osamělost umírajícího, jenž se přesouvá do zdravotnického nebo sociálního zařízení, do neznámého prostředí

Statistika úmrtí

Podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) umírá nejvíc lidí v zimních měsících, především v souvislosti s nemocemi dýchacích cest. V počtu úmrtí je na tom nejhůř únor, následují leden, březen a prosinec. „Vyšší počty zemřelých v zimních měsících obvykle souvisejí se zvýšeným výskytem onemocnění dýchacích cest a s chřipkovou epidemií. Například v prvních měsících roku 2014 chřipková epidemie nepropukla, a počet zemřelých tak byl velmi nízký. Chřipka přišla až na začátku roku 2015 a vedla k nejvyššímu počtu úmrtí za první tři měsíce roku ve sledovaném období,“ shrnul v roce 2018 místo předseda ČSÚ Marek Rójiček, z jehož vyjádření vyplývá, že v době před pandemií COVID-19 umíralo nejméně lidí v měsících srpnu, září a červnu.

Nejčastějším místem úmrtí jsou zdravotnická zařízení lůžkové péče. Podle průzkumů si ale až 80 procent obyvatel České republiky přeje strávit poslední chvíle života doma.

k neznámým lidem, kde smrt přestává být rituální proměnou, posvátnou chvílí, důstojným koncem nebo procesem transformace života do jiné podoby. Do takového konce lidé většinou vstupují nepřipravení, odtržení od nejbližších členů rodiny a míst, s nimiž jsou spjatí, od svého pozemského domova.

Stále častěji lze mluvit o důležitém psychickém nastavení umírajícího, jež hraje v procesu opouštění života zásadní roli. Jak důležitý je při této posvátné chvíli klid, místo a přítomnost nejbližších. Je jednoduché zavolat pro umírající babičku sanitku a před smrtí zavřít oči. „Třeba jí ještě můžou pomoci, nebo jí na chvíli prodloužit život.“ Myslíme při tom na babičku, nebo na sebe? Toto popření smrti – především západní civilizací – je fenomén, který bývá označován také jako „sociální smrt“, kdy je umírající člověk postupně vyloučen z komunikace s ostatními lidmi; je izolován, zapomenut. Přitom tomu není tak dávno, co se lidé spolu rodili i umírali. Společně o umírajícího pečovali, modlili se s ním a provázeli ho iniciací jeho vlastní smrti v přítomném, tichém okamžiku oddělení duše od tělesné schránky a přechodu do oblasti čirého poznání – nového života.

KDO ZEMŘE, NEŽ ZEMŘE, NEZEMŘE, KDYŽ ZEMŘE

Některé šamanské tradice popisují záměrný vývoj vědomí v průběhu života jako řadu „malých úmrtí“. Nemluví o tělesné smrti, ale o životních a duševních zkušenostech, jež posouvají vědomí člověka tak mocně, že část jejich Já jako by zemřela a rodí se nová osobnost a vědomí onoho jedince. Je to především práce na sobě samém, poznávání svého nitra, odhalování duše, ale i běžné životní situace, které učí, inspirují a mění osobnost člověka. Například narození dítěte, změna práce, odchod milovaného člověka, ale i pozorování západu slunce nebo pobyt v přírodě.

Důležitá je proměna v člověku. Často se říká: „Po této zkušenosti už nikdy nebudu stejný.“ Každá takováto „malá smrt“ může pomoci vyvázat se z okovů svého nastavení, domněnek, vzorců chování, programů a emocí, které většinou fungují na nevědomé úrovni a znepřijemňují člověku život. Čím víc takových „malých smrtí“ v životě zažijeme, tím budeme připravenější i na vlastní proces odcházení fyzického těla: „Jak žijeme, tak i umíráme.“ ●

Argentum nitricum AKH při metabolickém syndromu a cukrovce pomáhá

Dlouhodobý stres má na nás výrazně špatný vliv, to všichni víme. Kromě nespavosti je příčinou též vysokého tlaku, přejídání a špatných hodnot cholesterolu a cukru v krvi. Rada lékařů je velmi dobře známá: omezte stres, dodržujte životosprávu. Ale co dělat, když je člověk prostě „větší nervák“, neví, kam dřív skočit a přes veškerou snahu s tím není schopen hnout?

Paní Lucie přišla do homeopatické poradny uhoněná, ulítaná. V jedné ruce mobil, v druhé otevřenou kabelku, ve které cosi chaoticky hledala.

„Dobrý den, omlouvám se za ten zmatek, ale hledám mobil, asi jsem ho někde nechala...“

První, co dostala, byla sklenice vody a pokyn: „NEPOSPÍCHEJTE, v klidu se posadte, odložte si, máme čas. A mobil držte v ruce, o nic se nebojte.“

Překvapeně se na mě podívala: „Čas? Jak, máme čas? Vůbec nic nestihám!“

Bylo jasné, že Lucie neví, kde jí hlava stojí. Ze spěchu a z nervozity zapomíná, stále ztrácí a hledá věci, čas jí utíká pod rukama. Přišla kvůli vysokému cholesterolu a varujícím hodnotám glykémie. Lékař jí zatím poradil méně stresu, pravidelné jídlo, omezit sacharidy a tuky, víc pohybu na čerstvém vzduchu a relaxaci.

Jenže jí se nic z toho nedařilo dodržet. Neměla čas chodit ven, neměla čas se pořádně najíst, neměla čas odpočívat. Pracovala na střední pozici v personalistice a nápor zadávaných úkolů byl někdy příliš intenzivní. Když o tom vyprávěla, vyskočila ze židle, začala nervózně přecházet po místnosti a cuchala si už tak dost poničený účes.

„Vždyt vůbec nestihám, teď tady sedím, a přitom víte, kolik mám nevyřízených mailů? Zblázním se z toho!“

Nestihá prý celý život, ale teď, ve čtyřiceti, už nemá tolik energie jako dřív. Přiznávala, že za hodně potíží může její špatná organizace, neumí

si správně rozvrhnout čas. A ten, co jí zbývá, vyplývá na věčné hledání.

„Jsem prostě zmatkář, no! S tím mi ale nepomůžete. Já chci jen srovnat ten cukr, nechci být diabetik.“

Nezbývalo než se spolehnout na homeopatické pozorování. Bylo zde naštěstí mnoho symptomů, ze kterých může homeopat odvodit volbu správného homeopatika. Byla velmi lehce oblečená, na punčoše jí utíkalo oko, účes jevil známky častých nervózních dotyků. Nehty měla okousané, záděry zatrhané s krvavými rankami. V kabelce, do které hodila mobil, byl pořádný zmatek. Při hledání kapsníku z ní vypadl obal od čokoládové tyčinky. Mezi řečí „vyzahla“ tři decilitry vody. Celý její projev byl uspěchaný, překotný.

Odesla si doporučení na **Argentum nitricum AKH** a odběhla navýsost spokojená, že se jí konzultaci podařilo zkrátit na deset minut.

Na kontrolu za šest týdnů přišla velice spokojená. „Mně vám je tak dobře! Všechno je teď mnohem klidnější. Už mě netrápí úzkost, jak svoji práci zvládnout, a bez ní mi to jde mnohem líp! I kdyby mi doktor minulý týden neřekl, že výsledky rozboru krve už jsou lepší, vím, že se něco změnilo, protože se cítím báječně. Nemusím jíst tolik sladkého, takže mám dvě kila dole. Maily nechám klidně být a jdu si ven, jen se tak projít, sice rychle, ale mám vám z toho takovou radost! A je to div, ale celá jsem se uklidnila, už pořádně něco neztrácím a nehledám“

česká homeopatie AKH

homeopatická poradna: 776 879 799, 596 113 330

www.budtezdravi.cz | poradna@budtezdravi.cz

FB skupina @budte zdravi s českou homeopatií

YouTube - Budte zdravi s českou homeopatií

a šéfová tuhle řikala, že jsem na tom s tím „tajmingem“ konečně líp. Moc děkuju, můžu to brát dál?“

Ano, může. **Argentum nitricum AKH** při stresu pomáhá. A díky tomu klesá i cukr a cholesterol.

MUDr. Alexandr Fesik
lékař a homeopat

JAKÉ JSOU VÝHODY ČESKÉ HOMEOPATIE?

- homeopatika nemají nežádoucí účinky
- vyrobeno z českých bylin a místních surovin
- tablety nejsou sladké – děti je nejedí jako bonbonky
- tablety můžete rozpustit v pití nebo přidat do jídla
- účinek snižuje kofein, mentol ani dotek

Ptejte se svého homeopata a žádejte ve své lékárně.